

PRAVILNA UPORABA ORGANSKIH GNOJIL, KJE DELAMO NAPAKE, NA KAJ MORAMO BITI POZORNI PRI GNOJENJU, PREDVSEM PA, KAKO OBVAROVATI DOLINO TEMENICE-BISERA DOLENJSKE

Uredba, ki nam bo pomagala odgovoriti na zgoraj zastavljena vprašanja, se imenuje Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitraty iz kmetijskih virov, ki je zapisana v Uradnem listu R Slovenije (št. 113/09, 5/13, 22715, 27/17) in je stara že dobrih deset let. Zato se zelo težko sprizajzimo z njenim nepoznavanjem, včasih pa tudi z njeno ignoranco. V želji, da do zapletov ne bi prihajalo več in da razblinimo še zadnje dvome okrog gnojenja, predstavljamo članek na to temo v vašem glasilu.

Najprej moramo razčistiti osnovna pojma, in sicer kaj sploh so organska gnojila in vrste letih. To so živinska gnojila (hlevski gnoj, gnojevka, gnojnica) in druga gnojila organskega izvora (digestat, kompost, blato iz čistilnih naprav, šota). Naj pojasnimo razliko med gnojevko in gnojnico (ta dva termina se velikokrat zamenjujeta, čeprav sta obe tekoči organski gnojili). Gnojevka so iztrebki rejnih živali, kot sta seč in blato, brez ali z manjšim dodatkom stelje in z večjim ali manjšim dodatkom vode. Gnojnica pa je mešanica seča rejnih živali z vodo, predvsem iz odcednih voda iz gnojišč. O hlevskem gnoju pa ni potrebno izgubljati besed (gre za trdo komponento organskega gnojila).

V izogib prvi napaki najprej spregovorimo o časovno dovoljeni/nedovoljeni uporabi. Gnojenje s tekočimi organskimi gnojili je prepovedano na kmetijskih zemljiščih od 15. novembra do 1. marca (izjema je, če gre za pripravo zemljišč za setev jarih žit, trav in TDM in za pomladansko dognojevanje ozimim; v tem primeru velja prepoved samo do 15. februarja).

Zelo važen podatek, ki si ga velja zapomniti, pa je, da je gnojenje s hlevskim gnojem na kmetijskih zemljiščih prepovedano gnojiti od 1. decembra do 15. februarja (brez izjeme).

Prav tako je pomembni to, da je gnojenje z organskimi in mineralnimi gnojili prepovedano na poplavljenih tleh, na tleh nasičenimi z vodo, na tleh prekritih s snežno odejo in na zmrznjenih tleh.

Odgovor na vprašanje, kako obvarujemo sam potok Temenico, pa je sledeč. Po Zakonu o vodah ločujemo reke in potoke. Varovalni priobalni pas, kjer se ne sme opravljati vnos gnojil, je za reke (npr Krka in Kolpa, Mirna v spodnjem toku) 15 m tlorisne širine (od reke). Temenica pa spada v kategorijo potoki, zato je varovalni priobalni pas, kjer se ne sme gnojiti, 5 m tlorisne širine (od potoka).

Avtor tega članka ni pristaš kaznovalne politike, vendar se moramo zavedati, da je potrebno ob večjih kršitvah ukrepati hitro in učinkovito, kar bo naša praksa tudi v prihodnje. Globe za nespoštovanje časovnih prepovedi, gnojenja predvsem po snegu in gnojenja v priobalnem pasu se gibljejo od 800€ za fizične osebe do 2000€ za pravne osebe.

V izogib zapletom in kaznovanju kmetu svetujemo gnojenje na podlagi gnojilnih načrtov (dodajajo se samo tista hranila, ki jih rastline potrebujejo za rast ob upoštevanju zaloge hranil v tleh). S tem se zmanjšuje t. i. gnojenje na pamet, stroški gnojenja za kmeta so manjši, varuje pa se tudi okolje.

Za konec bi se dotaknili še perečega problema, ki se pojavlja povsod po Sloveniji, in to je moteči smrad ob gnojenju z organskimi gnojili. Proti smradu sicer nimamo ukrepov, se ga pa da v veliki meri izogniti, če se gnojilo v najkrajšem času zadela v zemljo. Zelo važno pa je tudi, kakšno je sodelovanje (sobivanje) med kmečkim in nekmečkim prebivalstvom. Zavedati se moramo, da samooskrba pada, ponekod se že pojavlja opuščanje pridelave, s tem pa posledično zaraščanje kmetijskih zemljišč. Vendar o slednjem kdaj drugič.

Daniel Bračič
Kmetijski inšpektor